

Bodhipāla

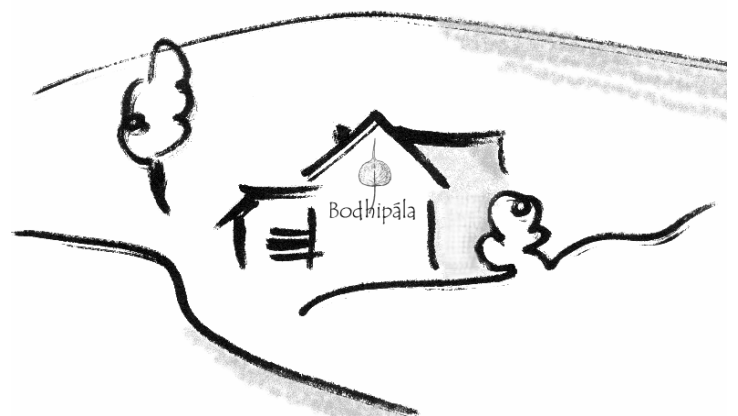

okružník
2-2000

Malé meditační místo na severu Čech dostává pomalu tvar, podobu i jméno. Naškicnul jsem ho tady ↘ pomocí čistítka na uši a razítkové kancelářské barvy, podle barevné předlohy od Petra Gilberta. Vysvětlení: 1) Dhammapāla, kde momentálně přebývám, kreslířského vybavení mnoho nemá; 2) Petr je správce objektu a bydlí tam nedaleko.

Jméno dostalo to srubové stavení ne tak docela náhodně. Napsal jsem si několik Pálijských slov a složenin, které by přicházely v úvahu. Svoji přitažlivost měly zvukná jména jako "Veluvana", "Džetavana" (Buddhovo oblíbené místo, kde často přebýval), nebo zase hezká slova jako "Khantí" ('trpělivost': jistěže správné jméno pro meditační místo), "Muditá" (= 'čistá, otevřená radost'). Předním kandidátem bylo i označení "Sarana" - 'útočiště' nebo "Sumitta" - 'dobrý přítel'. "Santiráma" - libozvučné slovo pro české ucho, s významem 'příbytek míru', jsem ale nakonec vyndal ze seznamu. Jistě by se hodilo pro místo, kde se bude medítovat *samatha*; pro meditaci vzhledu by ale takové jméno mohlo být trochu zavádějící. Významem se mi velmi zamlouvalo slovo "Vimutti" - 'osvobození-vysvobození-oproštění' (jistěže od všeho nežádoucí-

ho), ale přecejenom, jako název, mi to nějak nevyznělo. Snad "Vimuttipāla", (přívěsek -pāla znamená 'strážce, ochránce') nebo "Vimuttiráma" ('sídlo osvobození') - 5 slabik se mi zase jevilo trochu moc dlouhé. Nakonec mi nejlépe zapadlo svým docela hezkým zvukem a především hlubokým významem jméno "Bodhipāla" v přibližném překladu 'ochránce' nebo 'strážce prozření-osvícení'. Takové jméno se totiž dotýká jedné velice specifické oblasti, které se řadu let přímo i nepřímo věnuji: ujasnění dimenze a intenzity původního osvícení, které učil historický Buddha. Není to tak objasněné téma, jak by se možná na první pohled zdálo. Buddhovo "probuzení" je mimo diskusi. Jeho noc osvícení kulminuje tím, že vidí celé Veškerenstvo jako na dlani, transparentní ze všech stran. *Perpetuum mobile* těch nejkolosalnějších rozměrů.

Vidí nejenom řetězce vzájemných podmíněností a struny jednotlivých existenčních linií v Samsáře, ale i různé úrovně a "hustoty" skutečna. Vidí různá stádia karmických uzlin, jak okolo sebe vytvářejí a na sebe nabalují mentální a materiální složky, které se pak formují do vydělených, sebe si uvědomujících bytostí nejrůznějších úrovní. V tomto panoramatickém zření napříč celým Veškerenstvem Buddha pocítil úhrnnou "chuť" všech samsárických dějů a jevů: rozštěpenost, částečnost, neúplnost, propadnutí do vydělené existence zarámované do zrozování a umírání. A Buddha prožívá stav zahojení - Nibbánu.

Jako základní pohonný a udržující "mechanismus" samsáry (= bezsmyslného koloběhu) Buddha vidí žízňivost (celkem pochopitelný efekt v té naší prazákladní necelosti a odštěpenosti) a jako úhrnnou bázi všeho nežádoucího poznává *avidždžá* = nevidění celku, nevidění, jak věci skutečně jsou.

Retrospektiva vlastní minulé samsarické existence stejně jako i přehlednutí situace ostatních bytostí v samsáře byla pro Buddhu jistě žalostná reflexe. - Asiže ne žalostná, ale v každém případě reflexe, která probudila proslulý Buddhův soucit se světem. Soucítění se světa bytostí, omámených samsárickým opojením, uvízlých v samsarické slepotě, rotujících v tom krvavém samsarickém kolotoči zrození a smrti.

Ve svém učení to Buddha s probuzením-osvobozením myslel ve velkém, jeho cesta byla v originální verzi designovaná především na utišení zrozování a umírání.

V současné době si začínáme všimnout, že každý náš den je v jistém smyslu docela věrná reprezentace samsáry v malém - taková malá domácí samsára. A není to náhodou, že Buddhova cesta osvobození se dá smysluplně a účinně uplatnit i v měřítku našeho každodenního života.

Ale shrňme to: na hloubce a rozsahu Buddhova osvícení není místo pro nejasnosti, zato u jeho pozdějších žáků a ostatních bytostí ano. Začíná být zřejmé, že tak nazývané 'osvícení' má nejen různé stupně a typy, ale - na rozdíl od teorie - má v praxi i různé intenzity a různě silné (nebo slabé) transformační účinky.

Není to téma pro začátečníky, zato u pokročilejších jsem očekával živý zájem o tuto oblast. - Mýlil jsem se velice! Z přibližně patnácti věhlasných a méně věhlasných učitelů meditace (více jak z poloviny Západní lidé) jen tři, přiznali, že je to obtížné a nesnadné téma.

Když se mě někdo z Vás ptá jestli ten a onen je osvícen nebo jestli já sám jsem osvícen, většinou poukáží na nesprávně formulovanou otázku. 'Osvícen?' - v jistém smyslu skoro každý z nás měl v životě nějaký hluboký spirituální zážitek. Na druhé straně, téměř nikdo plně nesplňuje všechny předepsané bytostné změny, které by tak a tak osvícená bytost musela ve své podstatě vykazovat (ne jenom kontrolou povrchu a úpravou chování na veřejnosti!).

Někdy je to jenom zvědavost, ale docela často se žák takovou otázkou snaží

zjistit spirituální realizaci svého eventuálního učitele - a to je zcela legitimní, ba dokonce doporučitelné. Na druhé straně, na takto formulovanou otázku nebývá možné dát žádnou přímou smysluplnou odpověď (kromě Zenového tlesknutí rukama) a to nejen z důvodu, že se zde jedná o subtilní a do jisté míry i delikátní téma. Jde o to, že celá tato oblast není příliš ujasněná.

Snad nejlépe to ilustruje jeden můj zážitek z Barmy. Čekali jsme na jednu velkou slavnost a hlavní host, jeden z nejvyšších mnichů Barmy, dorazil dost brzo před začátkem. Využil jsem příležitosti a v neoficiální, relaxované rozpravě jsem se ho zeptal, jestli ta původní Buddhova Nibbána a ta Mahájánová Nirvána je jedno a to samé. Jeho odpověď byla zcela překvapující svou čistotou a jinak nebyvalou upřímností: "Vždyť my se na přesných okolnostech Nibbány plně neshodneme ani sami mezi sebou. Jak bychom mohli zodpovědně posoudit duchovní dosahy jiných směrů?"

Takže chceme-li zjistit duchovní pokrok nějaké osoby, měli bychom vystoupit z toho, co se povídá, vystoupit z vlastního povrchního dojmu, vystoupit z toho, co ta osoba sama o sobě říká nebo neříká a citlivě pozorovat. Stupeň osvobození v původním Buddhově učení se projeví úměrnou absencí kořenů chtivosti, nenávisti a zaslepení.

Ale ani tento docela jednoduchý návod nebývá v praxi snadný k aplikaci. Pro neosvícenou bytost bývá obtížné rozpoznat, kdy motivace pramení z osobní chtivosti a kdy z přání pomoci, kdy motivace je projev nenávisti a kdy jen do-

jíždějí staré zvykové reakce, kdy motivace pochází z pravého poznání jak věci jsou a kdy pochází z nějakého jiného dílčího poznání.

A tak tu původní naivní "binární" otázku je smysluplné rozšířit a ptát se přesněji: osvícení kterého typu, kterého stupně, do které úrovně, do které intenzity, jak jasné, jak stabilní, jak dalece osvobozující - ztrácí se, padá se z něj? Jak dalece je osvobozující zážitek skutečně integrován do života? - atd.

Mluvím zde dost obsáhle o tomto tématu, protože někteří z Vás obracejí takovou otázku sice navenek, ale v podstatě se vlastně chtějí nepřímo dovědět něco víc o své vlastní osvícené či neosvícené situaci.

Tento článek si můžete vzít jako moji odpověď - a možná také víc pochopíte, že některé směry o nějakém osvícení raději ani moc nemluví. Je to tragikomické, že na představě vlastního osvícení se dá velmi silně ulpět...

Meditační místo má tedy své jméno a bude v provozu tento rok od 23. května

Kresba: mayumi od:

asi až do konce října. Budu si tam hlavně provozovat svou vlastní praxi, mohu při tom ale zajistit vedení a podporu několika málo dalším meditujícím. Svým charakterem se místo bude hodit zvláště těm, kteří mají nejméně 14 dní intenzivní meditace *vipassaná* a chtějí se dlouhodobě věnovat dalšímu prohloubení praxe.

Existenční příspěvek bude tento rok provisorně 40 korun na den - doufám, že spolu s dary, které byly tomuto projektu již přislíbeny, se nám podaří udržet místo v chodu a zároveň platit 1400 korun měsíčně na povinný fond oprav.

Hlavní iniciátor tohoto projektu je ctihodný Dhammadípa - mnich českého původu v současné době snad v Indii, jinak dlouhodobě v Barmě (= Union of Myanmar). Počítáme ale, že nejpozději příští rok ctihodný Dhammadípa se přemístí do Evropy a bude častěji v Bodhipále přítomen.

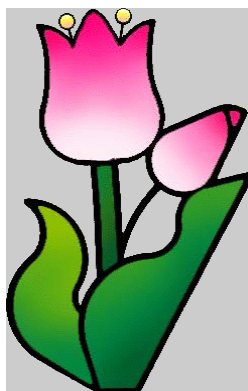
To nejdůležitější sdělení a ujasnění:

přínejmenším v tomto roce - Bodhipála nebude místem sociálního kontaktu, nebude místem diskusí o Buddhismu, nebude místem jiné komunikace, než té s učitelem. Celých 5 měsíců tam bude vládnout atmosféra intenzivního meditačního kursu. Protože se jedná o relativně malé stavení, výběr lidí a eventuální předčasné ukončení jejich pobytu

v Bodhipále bude ve výlučné kompetenci učitele meditace.

Bodhipála má v současné době pouze základní jednoduché vnitřní vybavení - a u toho také asi v principu zůstane. Postupem času bude potřeba doplnit několik dalších matrací a ledničku s velkým mrazákem. Mnich si nemůže vařit, ale v případě nouze o pomocníka si může nějaké ty špagety rozmrazit. Hlavně se ale u těchto věcí jedná o dovoz-převoz (- ne u těch špaget, ale u ledničky a matrací!). Bodhipála se nalézá za Turnovem u Malé Skály.

Další podstatnou složkou smysluplného chodu Bodhipály bude aktivní organizační podpora z Vaší strany. Jaroslav Žilka a Jana Nowaková přislíbili podporu, pár dalších lidí se vyjádřilo méně zřetelně: to nebude stačit, musí nás na to být víc. A bude potřeba nejen organizační podpora, bude potřeba abyste tomuto projektu - jak se česky říká - také 'fandili' - a jak se říká v našich kultivovaných spirituálních kruzích, abyste projektu posílali z každé Vaší meditace Mettá s velkým M.

*Ze zasněžených Alp
Ashin Ottama*

Právě mi přišel ohlas na Novoroční kurs od pana Lauschmanna. Je to celý osobní příběh. Trochu mě to přivádí na myšlenku, jestli bychom jednou neměli uspořádat speciální meditační kurs pro křesťany. Byl by to v podstatě normální kurs meditace *mettá-vipassaná*, kde by ale bylo dáno víc prostoru pro křesťansky orientované meditující. Našel by se někdo, kdo by se chopil organizace?